

Stille week 2020

Christusbeeld in de kapel van de Gedächtnis-Kirche in Berlijn

Persoonlijke overdenkingen voor
maandag, dinsdag en woensdag

Havenkerk en Ontmoetingskerk
Alblasserdam

Overdenkingen Stille week 2020 voor maandag, dinsdag en woensdag

Voor elk van de eerste drie dagen in de Stille week zijn teksten samengebracht die gebruikt kunnen worden in de persoonlijke stille tijd ter overdenking en/of het gewoon te lezen en/of er naar te luisteren.

Thema 'Verzet en Overgave'

Dietrich Bonhoeffer

Op donderdag 9 april in de stille week 2020 is het 75 jaar geleden dat Dietrich Bonhoeffer is omgebracht als verzetsstrijder door Nazi-Duitsland. Lange tijd zat hij in gevangenschap. Bonhoeffer doorzag in de jaren '30 vrij snel wat er in Duitsland gebeurde toen Hitler aan de macht kwam. Bonhoeffer kwam, gevoed door het evangelie van Jezus Christus, in verzet toen de gevestigde kerken in Duitsland de ogen sloten. In april 1943 werd hij gevangen genomen wegens hoogverraad. In de gevangenis schreef hij brieven die getuigen van een diepe doordenking van hetgeen er gebeurde in het licht van het evangelie. Hij wist ook wat de consequenties waren door zo openlijk in verzet te komen tegen het regime. Toch bleef hij actief in de strijd en wist zich aldoor (natuurlijk ook wel met twijfel) geborgen in Gods hand.

Jezus

Ook Jezus botste tegen het 'kerkelijk gezag' van zijn tijd. Hij kwam in verzet als de wet boven de bedoeling van Gods geboden werd gesteld. Menige niet mis te verstane woorden deed Jezus uitgaan naar de Farizeeën en andere joodse leiders. Maar ook in Getsemane toen Hij voelde dat zijn strijd heel hevig zou worden, kon Hij tot de Vader bidden: 'Vader, als het mogelijk is, laat deze beker dan aan mij voorbijgaan! Maar laat het niet gebeuren zoals ik het wil, maar zoals u het wilt.'

'*Verzet en Overgave*' is een thema in Jezus' leven en in dat van Dietrich Bonhoeffer. En misschien herkennen we het ook wel in ons eigen leven. In de Stille Week brengen we teksten van en over Jezus en Bonhoeffer bij elkaar om de weg van Jezus naar Golgotha te overdenken.

Maandag 6 april

1. Bereid u in stilte voor.	
2. Lees de aanvangstekst van Psalm 27: 4	<i>Ik vraag aan de HEER één ding, het enige wat ik verlang: wonen in het huis van de HEER alle dagen van mijn leven, om de liefde van de HEER te aanschouwen, hem te ontmoeten in zijn tempel</i>
3. Lees, luister of zing het Taizé lied 'Aber du weißt den Weg' - Muziek link: https://bit.ly/341ac1L	<i>God, geef dat mijn gedachten gericht zijn op U. Bij U is het licht, U vergeet mij niet. Bij U vind ik hulp, ja bij U vind ik geduld. Van uw wegen heb ik geen begrip, maar U weet de weg voor mij.</i> <i>Gott, laß meine Gedanken sich sammeln zu dir. Bei dir ist das Licht, du vergißt mich nicht. Bei dir ist die Hilfe, bei dir ist die Geduld. Ich verstehe deine Wegenicht, aber du weißt den Weg für mich</i> <p style="text-align: right;">Tekst D. Bonhoeffer</p>
4. Lees aandachtig het evangelie uit Matteüs 26: 1-16 Jezus met kostbare olie gebalsemd <i>¹ Toen Jezus deze laatste rede had uitgesproken, zei hij tegen zijn leerlingen: ² 'Over twee dagen is het, zoals jullie weten, Pesach. Dan wordt de Mensenzoon uitgeleverd om gekruisigd te worden.' ³ Ondertussen kwamen de hogepriesters en de oudsten van het volk bijeen in het paleis van de hogepriester, Kajafas. ⁴ Daar beraamden ze het plan om Jezus door middel van een list gevangen te nemen en hem te doden. ⁵ 'Maar niet op het feest,' zeiden ze, 'want dan komt het volk in opstand.' ⁶⁻⁷ Toen Jezus in Betanië in het huis van Simon – degene die aan huidvraat had geleden – aanlag voor een maaltijd, kwam er een vrouw naar hem toe. Ze had een albasten flesje met zeer kostbare olie bij zich en goot die uit over zijn hoofd.</i>	<i>⁸ De leerlingen ergerden zich toen ze dit zagen en zeiden: 'Wat een verspilling!' ⁹ Die olie had immers duur verkocht kunnen worden, dan hadden we het geld aan de armen kunnen geven.' ¹⁰ Jezus hoorde het en zei: 'Waarom vallen jullie deze vrouw lastig? Zij heeft iets goeds voor mij gedaan. ¹¹ Want de armen zijn altijd bij jullie, maar ik zal niet altijd bij jullie zijn. ¹² Door die olie over mij uit te gieten, heeft ze mijn lichaam voorbereid op het graf. ¹³ Ik verzeker jullie: waar ook ter wereld het goede nieuws verkondigd zal worden, zal ter herinnering aan haar verteld worden wat zij heeft gedaan.' ¹⁴ Daarop ging een van de twaalf, die met de naam Judas Iskariot, naar de hogepriesters ¹⁵ en zei: 'Wat krijg ik van u als ik hem aan u uitlever?' Ze betaalden hem dertig zilverstukken. ¹⁶ Vanaf dat moment zocht hij een gunstige gelegenheid om hem uit te leveren.</i>
5. Lees de woorden van Bonhoeffer:	<i>Gehoorzaamheid volgt blindelings,</i>

	<p><i>vrijheid heeft open ogen.</i></p> <p><i>Gehoorzaamheid handelt zonder te vragen, vrijheid vraagt naar de zin.</i></p> <p><i>Gehoorzaamheid heeft gebonden handen, vrijheid is creatief.</i></p> <p><i>In de gehoorzaamheid leeft de mens de geboden van God na, in de vrijheid scheidt de mens nieuwe geboden.</i></p> <p><i>In de verantwoordelijkheid worden zowel gehoorzaamheid als vrijheid gerealiseerd.</i></p>
<p>6 Stille voor meditatie Bijv.: kies een woord of tekstdeel uit het evangelie of van Bonhoeffer en overdenk deze woorden een aantal minuten.</p>	
<p>7. Luister naar 2 fragmenten uit de Matheüs Passie van Bach.</p> <p>Muziek link: https://bit.ly/2URAZcP</p> <p>5. Recitatief <i>Du lieber Heiland du, Wenn deine Jünger töricht streiten, Daß dieses fromme Weib Mit Salben deinen Leib Zum Grabe wil bereiten, So lasse mir in zwiscgen zu, Von meiner Augen Tränenflüssen Ein Wasser auf dein Haupt zu gießen!</i></p> <p>6 Aria <i>Buß und Reu Knirscht das Sündenherz entzwei, Daß die Tropfen meiner Zähren Angenehme Spezerei, Treuer Jesu, dir gebären. Buß und Reu Knirscht das Sündenherz entzwei,</i></p>	<p>5. Recitatief <i>Jij lieve Heiland jij, terwijl jouw leerlingen dwaas strijden dat deze vrome vrouw met zalf jouw lichaam het graf wil bereiden, zo laat mij dan intussen toe door de tranenvloed van mijn ogen een water over jouw hoofd te gieten!</i></p> <p>6 Aria <i>Boete en berouw knarst het zondige hart in twee. Dat de druppels van mijn tranen Aangename specerij, Trouwe Jezus, voor jou mogen baren. Boete en berouw knarst het zondige hart in twee.</i></p>
<p>8. Gebed en Avondgebed Dankgebed en voorbede. Sluit af met het Onze Vader of Avondgebed.</p>	<p>Avondgebed (Dietrich Bonhoeffer) <i>Heer, mijn God, ik dank u, dat u deze dag ten einde hebt gebracht, ik dank u, dat u lichaam en ziel tot rust laat komen. Uw hand lag over mij heen, behoedde en bewaarde mij. Vergeef alle kleingelovigheid en al het onrecht van deze dag en help dat ik allen van harte vergeef</i></p>

	<p><i>die mij onrechtvaardig hebben behandeld. Laat mij in vrede slapen onder uw bescherming en bewaar mij in het donker voor allerlei verleidingen. Aan u vertrouw ik mijn verwanten toe, dit huis, mijn lichaam en mijn ziel. God, uw heilige naam zij geloofd. Amen.</i></p>
<p>9. Afsluiting Lees de zegentekst als afsluiting.</p>	<p><i>Jezus zegt: Mijn vrede geef ik jou wees niet bang. Ik noem je mijn vriend Blijf in mijn liefde.</i></p>

Dinsdag 7 april

1. Bereid u in stilte voor.

2. Lees de aanvangstekst van Psalm 91:1-2

¹ *Wie in de beschutting van de Allerhoogste woont en overnacht in de schaduw van de Ontzagwekkende,*
² *zegt tegen de HEER: 'Mijn toevlucht, mijn vesting, mijn God, op u vertrouw ik.'*

3. Lees, luister of zing het Taizé lied
'Aber du weisßt den Weg': Tekst D.
Bonhoeffer (zie maandag)

Muziek link: <https://bit.ly/341ac1L>

4. Lees aandachtig het evangelie uit
Matteus 26: 17-35

Het pesachmaal

¹⁷ *Op de eerste dag van het feest van het Ongedesemde brood kwamen de leerlingen naar Jezus toe en vroegen: 'Waar wilt u dat wij voorbereidingen treffen zodat u het pesachmaal kunt eten?'* ¹⁸ *Hij zei: 'Ga naar de stad en zeg tegen de persoon die jullie bekend is: "De meester zegt: 'Mijn tijd is nabij, bij jou wil ik met mijn leerlingen het pesachmaal gebruiken.'"* ¹⁹ *De leerlingen deden wat Jezus hun had opgedragen en bereidden het pesachmaal.*

²⁰ *Toen de avond was gevallen, lag hij samen met de twaalf aan voor de maaltijd.* ²¹ *Onder het eten zei hij tegen hen: 'Ik verzeker jullie: een van jullie zal mij uitleveren.'* ²² *Dit bedroefde hen zeer, en de een na de ander vroegen ze hem: 'Ik toch niet, Heer?'* ²³ *Hij antwoordde: 'Hij die samen met mij zijn brood in de kom doopte, die zal mij uitleveren.'* ²⁴ *De Mensenzoon zal heengaan zoals over hem geschreven staat, maar wee de mens door wie de Mensenzoon uitgeleverd wordt: het zou beter voor hem zijn als hij nooit geboren was.'* ²⁵ *Toen zei Judas, die hem zou uitleveren: 'Ik ben het toch niet, rabbi?'* Jezus antwoordde: 'Jij zegt het.'

²⁶ *Toen ze verder aten nam Jezus een brood, sprak het zegengebed uit, brak het brood en gaf de leerlingen ervan met de woorden: 'Neem, eet, dit is mijn lichaam.'* ²⁷ *En hij nam een beker, sprak het dankgebed uit en gaf hun de beker met de woorden: 'Drink allen hieruit,* ²⁸ *dit is mijn bloed, het bloed van het verbond, dat voor velen wordt vergoten tot vergeving van zonden.* ²⁹ *Ik zeg jullie: vanaf vandaag zal ik niet meer van de vrucht van de wijnstok drinken tot de dag komt dat ik er met jullie opnieuw van zal drinken in het koninkrijk van mijn Vader.'* ³⁰ *Nadat ze de lofzang hadden gezongen, vertrokken ze naar de Olijfberg.*

³¹ *Onderweg zei Jezus tegen hen: 'Jullie zullen mij deze nacht allemaal afvallen, want er staat geschreven: "Ik zal de herder doden, en de schapen van zijn kudde zullen uiteengedreven worden.'" ³² Maar nadat ik uit de dood ben opgewekt, zal ik jullie voorgaan naar Galilea.'* ³³ *Petrus zei daarop tegen hem: 'Misschien zal iedereen u afvallen, ik nooit!'* ³⁴ *Jezus antwoordde hem: 'Ik verzeker je: deze nacht zul je, nog voor de haan gekraaid heeft, mij driemaal verloochenen.'* ³⁵ *Petrus zei: 'Al zou ik met u moeten sterven, verloochenen zal ik u nooit.'* *Alle andere leerlingen vielen hem daarin bij.*

5. Lees de woorden van Bonhoeffer:

<p><i>Judas, één van de twaalf. Dat betekent niet alleen: één die dag en nacht bij Jezus verkeerde, één die Jezus gevolgd was, die er iets voor over had gehad, die alles had verlaten om bij Jezus te zijn. Het is nog veel onbegrijpelijker: Jezus zélf had Judas geroepen en verkozen! Dat is het eigenlijke geheim, want Jezus wist vanaf het begin wie Hem verraden zou. Judas, één van de twaalf. De lezer moet hier niet alleen aan Judas denken, maar de blik verbijsterd richten op de Heer, die hem verkoos. En wie Hij verkoos, heeft Hij liefgehad. Hij heeft hen deel gegeven aan zijn hele leven, aan het geheimenis van zijn persoon en hen uitgezonden tot de prediking</i></p>	<p><i>van het evangelie. Hij heeft hen volmacht gegeven om te genezen en de boze geesten uit te drijven - en Judas was te midden van hen. Er is nergens een aanduiding dat Jezus Judas in het geheim zou hebben gehaat. Judas, één van de twaalf, door Jezus verkozen, door Jezus in zijn gemeenschap opgenomen, liefgehad - betekent dit, dat Jezus ook zijn verrader zijn liefde wil tonen en bewijzen? (...) Betekent het, dat Hij hem (Judas) liefheeft als voltrekker van de goddelijke wil en toch weet: wee degene, door wie het geschiedt? Het is een groot, niet te doorgronden geheimenis - 'Judas, één van de twaalf.'</i></p> <p style="text-align: right;">Geciteerd uit: "Brevier", 31 maart</p>
<p>6. Stille voor meditatie Bijv.: kies een woord of tekstdeel uit het evangelie of van Bonhoeffer en overdenk deze woorden een aantal minuten.</p>	
<p>7. Luister naar 2 fragmenten uit de Matheüs Passie van Bach.</p> <p>Muziek link: https://bit.ly/2yk3Mz2</p> <p>12. Recitatief (Sopraan, 2 hobo's d'amore) <i>Wiewohl mein Herz in Tränen schwimmt, daß Jesus von mir Abschied nimmt, so macht mich doch sein Testament erfreut: Sein Fleisch und Blut, o Kostbarkeit, vermacht er mir in meine Hände. Wie er es auf der Welt mit denen Seinen nicht böse können meinen, so liebt er sie bis an das Ende.</i></p> <p>13. Arie (Sopran, 2 Oboi d'amore) <i>Ich will dir mein Herze schenken, senke dich, mein Heil, hinein! Ich will mich in dir versenken; ist dir gleich die Welt zu klein, ei, so sollst du mir allein mehr als Welt und Himmel sein. Ich will dir mein Herze schenken, senke dich, mein Heil, hinein!</i></p>	<p>12. Recitatief (Sopraan, 2 hobo's d'amore) <i>Hoewel mijn hart in tranen zwemt, omdat Jezus van mij afscheid neemt Zo maakt mij toch zijn testament verheugd: zijn vlees en bloed, o kostbaarheid, vermaakt Hij mij in mijn handen. Zoals Hij het op de wereld met de zijnen Niet kwaad heeft kunnen bedoelen, Zo heeft Hij hen lief tot aan het eind.</i></p> <p>13. Aria (Sopraan, 2 hobo's d'amore) <i>Ik wil jou mijn hart schenken zink jij, mijn heil, daarin! Ik wil mij in jou doen verzinken; is jou soms de wereld te klein, och dan zou jij mij alleen meer dan de hemel en aarde zijn. Ik wil jou mijn hart schenken, zink jij, mijn heil, daarin!</i></p>
<p>8. Gebed en Avondgebed Dankgebed en voorbede. Sluit af met het Onze Vader of Avondgebed.</p>	<p>Avondgebed <i>God, in de stilte van de nacht Leg ik mijzelf in uw handen; Gij weet het goede dat vandaag tot stand is gekomen, Gij kent ook al mijn tekortkomingen en falen God ik bid U: Aanvaard mij met al wat vruchtbaar in mij is</i></p>

	<i>En buig om en breng tot leven al wat verstard en dor geworden is. Bewaar mij deze nacht in uw vrede. Amen</i>
9. Afsluiting Lees de bede als afsluiting.	<i>De Heer geve mij zijn vrede En het eeuwige leven. Amen</i>

Woensdag 8 april

1. Bereid u in stilte voor.	
2. Lees de aanvangstekst uit Psalm 36:8-9	<p>⁸ <i>Hoe kostbaar is uw liefde, God!</i> <i>In de schaduw van uw vleugels schuilen de mensen,</i> ⁹ <i>zij laven zich aan de overvloed van uw huis,</i> <i>u lest hun dorst met een stroom van vreugden,</i> ¹⁰ <i>want bij u is de bron van het leven,</i> <i>door úw licht zien wij licht</i></p>
3. Lees, luister of zing het Taizé lied 'Aber du weißt den Weg': Tekst D. Bonhoeffer (zie maandag) Muziek link: https://bit.ly/341ac1L	
4. Lees aandachtig het evangelie uit Matteus 26: 35-47 In Getsemane ³⁶ <i>Vervolgens ging Jezus met zijn leerlingen naar een plek die Getsemane genoemd werd. Hij zei: 'Blijven jullie hier zitten, ik ga daar bidden.'</i> ³⁷ <i>Hij nam Petrus en de twee zonen van Zebedeüs met zich mee. Toen hij zich bedroefd en angstig voelde worden,</i> ³⁸ <i>zei hij tegen hen: 'Ik voel me dodelijk bedroefd; blijf hier met mij waken.'</i> ³⁹ <i>Hij liep nog een stukje verder, knielde toen en bad diep voorovergebogen: 'Vader, als het mogelijk is, laat deze beker dan aan mij voorbijgaan! Maar laat het niet gebeuren zoals ik het wil, maar zoals u het wilt.'</i> ⁴⁰ <i>Hij liep terug naar de leerlingen en zag dat ze lagen te slapen. Hij zei tegen Petrus: 'Konden jullie niet eens één uur met mij waken?'</i> ⁴¹ <i>Blijf wakker en bid dat jullie niet in beproeving komen; de geest is wel gewillig, maar het lichaam is zwak.'</i>	<p>⁴² <i>Voor de tweede maal liep hij van hen weg en bad: 'Vader, als het niet mogelijk is dat deze beker aan mij voorbijgaat zonder dat ik eruit drink, laat het dan gebeuren zoals u het wilt.'</i> ⁴³ <i>Toen hij terugkwam, zag hij dat ze weer sliepen, want ze waren door vermoeidheid overmand.</i> ⁴⁴ <i>Hij liet hen achter, liep opnieuw wat verder en bad voor de derde maal, met dezelfde woorden als daarvoor.</i> ⁴⁵ <i>Daarna voegde hij zich weer bij de leerlingen en zei: 'Liggen jullie daar nog steeds te slapen en te rusten? En dat terwijl het ogenblik nabij is waarop de Mensenzoon wordt uitgeleverd aan zondaars.'</i> ⁴⁶ <i>Sta op, laten we gaan; kijk, hij die mij uitlevert, is al vlakbij.'</i> ⁴⁷ <i>Nog voor hij uitgesproken was, kwam Judas eraan, een van de twaalf, in gezelschap van een grote, met zwaarden en knuppels bewapende bende, die door de hogepriesters en de oudsten van het volk was gestuurd.</i></p>
5. Lees de woorden van Bonhoeffer: <i>Ging het dan uw krachten te boven één uur met Mij te waken?' vraagt Jezus in Gethsemané. Dat is de omkering van alles wat de religieuze mens van God verwacht. De mens wordt opgeroepen Gods lijden aan de goddeloze wereld mee te lijden.</i> <i>Hij moet dus werkelijk in de goddeloze wereld leven en niet proberen haar goddeloosheid religieus weg te praten of te verklaren. Hij moet 'werelds' leven, zo juist deelt hij in Gods lijden;</i>	<p><i>hij mag 'werelds' leven, met andere woorden, hij is bevrijd van de verkeerde religieuze bindingen en remmingen. Christen zijn betekent niet op een bepaalde manier religieus zijn, op grond van een of andere methodiek iets van zichzelf maken (een zondaar, een boeteling of een heilige), het betekent mens zijn. Christus scheidt in ons de mens, niet een bepaald mensentype. Je wordt geen christen door religieus te handelen, maar door, levend in de wereld, te delen in Gods lijden.</i> Geciteerd uit "Brevier", 4 april</p>

<p>6. Stille voor meditatie Bijv.: kies een woord of tekstdeel uit het evangelie of van Bonhoeffer en overdenk deze woorden een aantal minuten.</p>	
<p>7. Luister naar 2 fragmenten uit de Matheüs Passie van Bach.</p> <p>Muziek link: https://bit.ly/2xA3tQl</p> <p>24. Evangelist <i>Und er kam zu seinen Jüngern und fand sie schlafend, und sprach zu ihnen:</i> Jesus <i>Können ihr denn nicht eine Stunde mit mir wachen? Wachet und betet, dass ihr nicht in Anfechtung fallet. Der Geist ist willig, aber das Fleisch ist schwach.</i> Evangelist <i>Zum andernmal ging er hin, betete und sprach:</i> Jesus <i>Mein Vater, ist's nicht möglich, daß dieser Kelch von mir gehe, ich trinke ihn denn; so geschehe dein Wille.</i></p> <p>25. Choral (Chor I und II) <i>Was mein Gott will, das g'scheh' all'zeit, sein Will, der ist der beste; Zu helfen den' er ist bereit, die an ihn gläuben feste; Er hilft aus Not, der fromme Gott, und züchtigt mit Maßen. Wer Gott vertraut, fest auf ihn baut, den will er nicht verlassen.</i></p>	<p>24. Evangelist <i>En Hij kwam bij zijn leerlingen en vond hen slapend eb sprak tot hen:</i> Jezus <i>Kunnen jullie dan niet één uur met mij waken? Waak en bid, dat jullie niet in de beproeving omkomen! De Geest is gewillig, maar het vlees is zwak.</i></p> <p>Evangelist <i>Voor de tweede keer ging hij weg en bad en sprak:</i> Jezus <i>'Mijn Vader is 't niet mogelijk dat deze kelk mij voorbijgaat. Ik drink hem dan, zo geschiede Uw wil.'</i></p> <p>25. Koraal (Koor I en II) <i>Wat God wil dat geschiede altijd, Zijn wil die is de beste. Hij is bereid diegene te helpen die vast in Hem geloven. Hij helpt uit de nood, de vrome God, en tuchtigt met mate. Wie God vertrouwt, vast op Hem bouwt, die wil Hij niet verlaten.</i></p>
<p>8. Gebed en Avondgebed Dankgebed en voorbede. Sluit af met het Onze Vader of Avondgebed.</p>	<p>Avondgebed</p> <p><i>Aan het einde van de dag kniel ik aan Uw voeten neer. Alles wat ik deed en dacht is bij U bekend, mijn Heer.</i></p> <p><i>Ik mag wonen in Uw huis. Ik mag schuilen in Uw tent. Met Uw liefde om mij heen weet ik dat ik geborgen ben.</i></p> <p><i>In de stilte van mijn hart spreekt U mij in liefde aan.</i></p>

	<p><i>Al het goede wat ik deed, heeft Uw Geest in mij gedaan.</i></p> <p><i>Aan het einde van de dag weet ik dat ik rusten mag. Al het zorgen, al mijn werk, was genoeg voor deze dag. (Sela)</i></p>
<p>9. Afsluiting Lees de bede als afsluiting.</p>	<p><i>Heer, U was bij mij toen de zon opging, Blijf bij mij als de zon weer ondergaat, Amen</i></p>

